

KULTTUURIPOLITIIKAN TUTKIMUKSEN SEURA

**IV Kulttuuripolitiikan tutkimuksen päivät 2016
Jyväskylä, 6.-7.10.2016**

Kulttuuripolitiikan poliittisuus

Abstraktikooste - Abstract book

SISÄLLYS

Työryhmä 1: Teoreettisia näkökulmia kulttuuripolitiikkaan.....	3
Työryhmä 2: Transformations in Cultural Policies	4
Työryhmä 3: Kulttuuripolitiikan järjestelmätarkasteluja	7
Työryhmä 4: Taide, yhteisö, hyvinvointi.....	9
Työryhmä 5: Teoreettisia näkökulmia kulttuuripolitiikkaan.....	11
Työryhmä 6: Cultural citizenship and identity.....	14
Työryhmä 7: Kulttuuripolitiikan järjestelmätarkasteluja	17
Työryhmä 8: Kulttuurin toimijat ja vaikutukset.....	20

Työryhmä 1: Teoreettisia näkökulmia kulttuuripolitiikkaan

Ryhmän pj. Aleksis Lohtaja (aleksi.o.lohtaja@student.jyu.fi)

Teoria kulttuuripolitiikan tutkimuksessa

Miikka Pyykkönen, Jyväskylän yliopisto (miikka.pyykkonen@jyu.fi)

Esitelmässä pohditaan teorian erilaisia käyttötapoja kulttuuripolitiikan tutkimuksessa. Pohjaan Gabriel Abendin jaotteluun teorian seitsemästä eri merkityksestä yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Tarkasteltaessa niiden sovellettavuutta on huomioitava, että kulttuuripolitiikan tutkimus on monitieteistä ja myös teorianmuodostuksen tavat ja keskustelujen nyanssit kumpuavat monista lähtökohdista. Lisäksi syytä on kiinnittää huomiota siihen, että Suomessa hallintoa lähellä olevan alan tutkimukseen liittyy usein sovellettavuuden odotuksia. Se asettaa eräänlaisen yleistajuisuuden odotushorisontin teorian käytölle tutkimuksessa. Esitelmässä etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Millä eri tavoin teoriaa käytetään kulttuuripolitiikan perustutkimuksessa? Mikä on teorian asema ja merkitys soveltavassa kulttuuripolitiikan tutkimuksessa? Onko kulttuuripolitiikan alalla mielekästä tehdä teoreettista tutkimusta? Voiko teorialla olla alan tutkimuksessa pikemminkin muunkinlaisia kuin paradigmaattisia rooleja, esimerkiksi vaihtoehtoisten näkökulmien ja käytäntöjen edistäjänä?

Avainsanat: empiria, kulttuuripolitiikka, teoria

Näkökulmia kulttuuripolitiikkaan, hallintavaltaan, kieleen ja retoriikkaan

Marja Palviainen (malla.palviainen@kolumbus.fi)

Esitelmäni taustalla on Jyväskylän yliopistossa kulttuuripolitiikan maisteriohjelmassa tekemäni pro gradu -tutkielma (Kulttuuri 2030: Houkuttelevan koelaboratorion yrittäjäkansalaiset (2016)), jossa tutkin kulttuurikäsitystä ja kulttuuriin liittyvää politiikkaa valtioneuvoston tulevaisuusselonteossa

Kestävällä kasvulla hyvinvointia (2013). Tarkastelin tulevaisuusselontekoa retorisenä ja poliittisena tekona, jonka avulla ajalla voidaan politikoida sekä myös hallintastrategiana, jolla tulevaisuus määritellään asiaksi, jota voidaan pyrkiä hallitsemaan. Käytin retorista analyysia luennan välineenä, jolla etsin tekstistä poliittisuutta. Teoreettisena viitekehystenä käytin hallinnallisuuden teoriaa (joka perustuu alunperin Foucault'n ajatteluun) sekä sen lisäksi Kari Palosen, Sakari Hännisen ja myös Jeremy Ahearnen käsitteellistyksiä politiikasta.

Paneuduin tutkimukseni teoria- ja metodiluvuissa erityisesti sekä käsitteellisiin erotteluihin että käsitteellisten yhteyksien tutkimiseen pyrkiessäni muodostamaan itselleni käsityksen, mistä kaikesta puhun, kun puhun kulttuurista, politiikasta, vallasta ja hallinnasta sekä niiden suhteesta kieleen poliittisena toimintana. Tässä esitelmässä tarkoitukseni onkin tarkastella näiden ”kiistanalaisten” käsitteiden eräitä tulkintamahdollisuuksia painottuen varsinkin politiikan käsitteen eri aspekteihin. Tarkastelen sen lisäksi käsitteiden suhteita toisiinsa, kuten esimerkiksi Ahearnen (2009) implisiittisen kulttuuripolitiikan käsitteen suhdetta hallinnallisuuden käsitteeseen sekä myös sitä, miten retoriikan analyysi voidaan yhdistää hallinnan tutkimukseen. Tähän liittyen käsittelen kielen poliittisuutta ja politiikan kielellisyyttä mm. Kyösti Pekosen (1991) kielen symbolimerkitysten ja Kenneth Burken retoriikan teoretisointien kautta. Tarkastelen myös sitä,

miten tuotetaan vallitseva rationaliteetti eli käsitys todellisuudesta, sillä kamppailu vallasta on aina myös poliittista kamppailua totuudesta ja oikeasta tiedosta.

Hallintavalta on toimintaa, joka pyrkii ohjaamaan yksilöitä, yhteisöjä ja koko väestöä kulloinkin tärkeäksi ymmärrettyjen päämäärien saavuttamiseen rakentamalla tietynlaista totuutta sekä menettelytapoja, joilla tätä päämäärää toteutetaan. Gradussani olinkin kiinnostunut erityisesti niistä retorisen vaikuttamisen keinoista, joilla tätä haluttua käsitystä todellisuudesta ja sen päämääristä pyrittiin tuottamaan kulttuuriin liittyvien käsitteiden ja niihin sisältyvien merkitysten avulla.

Avainsanat: hallintavalta, kieli, politiikka, retoriikka

Taiteen poliittisuudesta: Franz Kafkan kirjallisuus Hannah Arendtin poliittisessa ajattelussa
Ville Suuronen, Jyväskylän yliopisto (viakpesu@student.jyu.fi)

Esitelmäni käsittelee taiteen poliittisuutta tarkastelemalla Franz Kafkan töiden roolia Hannah Arendtin poliittisessa ajattelussa. Miksi Arendt käsittelee nimenomaan Kafkan taiteellisia ja fiktionaalaisia teoksia tuotannossaan? Onko Kafkan taiteella Arendtin mukaan erityinen asema historian, tulevaisuuden tai politiikan valaisijana? Millä eri tavoilla Kafkan kirjallisuus ilmentää taiteen poliittisuutta ja politiikkaa itseään? Esitelmässäni pyrin vastaamaan näihin kysymyksiin. Kafkan teokset *Oikeusjuttu* (1925) ja *Linna* (1926) nähdään yleensä kuvauksina moderin valtion kasvottomasta byrokratiasta. Tämä kuvaus ei Arendtin mukaan kuitenkaan kerro koko totuutta Kafkasta kirjailijana. Toisin kuin 1920-luvun lukijat, jotka tulkitsivat Kafkaa lähes yksinomaan modernin dystopiakirjallisuuden edustajana, Arendt lukee Kafkan teoksia sarkastisina kuvauksina, jotka nimenomaan kuvaavat inhimillisen vastarinnan ja toiminnan tärkeyttä. *Linna* on Arendtille metafora juutalaisten epäonnistuneesta yrityksestä assimiloitua heille vihamielisiin eurooppalaisiin yhteiskuntiin, mutta myös kuvaus yksilön mahdollisuudesta taistella epäoikeudenmukaista yhteiskuntaa vastaan. Arendtin mukaan juuri Kafkan teokset irtautuvat radikaalilla tavalla klassisen romaan keskeisestä ennakkoehdosta, joka oli itse päähenkilöjen taustalla olevan todellisuuden tai kohtalon kritiikitön hyväksyminen. Arendtille juuri Kafkan teoksen kuvaavat poliittisen vastarinnan tärkeyttä ja mahdollisuutta täysin uudella tavalla. Tästä näkökulmasta katsottuna Kafka näyttäytyy kirjailijana, joka ensimmäisenä kuvittelee sellaisen yhteiskunnan mahdolliseksi, jossa maailman poliittinen järjestäytyminen riippuu vain ihmisistä itsestään, eikä mystisistä, jumalallisista tai yli-inhimillisistä voimista, joihin ihminen ei voi vaikuttaa.

Työryhmä 2: Transformations in Cultural Policies

Ryhmän pj. Johanna Turunen (johanna.k.turunen@jyu.fi)

The Transformation of the Justification of British Film Policies in the 1980s

Takao Terui, University of Warwick (secondselfsynergy@gmail.com)

In the 1920s, several film policies were introduced to protect British films from the spread of the Hollywood film industry including a quota for British films and the Eady levy. However, even though threat of the Hollywood film still existed and the economic status of British film in the 1980s was quite similar to that of the 1920s, the Neoliberal government abolished these film policies with the rationale of economic competition in free market. The purpose of this paper is to

identify the reconceptualization of British film as the key factor in the shift of British film policies between the 1920s and the 1980s. In the 1980s, the freedom of economic activities was promoted as essential value and the cultural policies for the film industries were mainly justified in this respect. However, in the 1920s, British film as a new medium was expected to play several significant roles in realizing not only economic but also political and social interest of the British Empire. In the 1920s, British policymakers recognized the importance of British film industry as a medium to strengthen the identity of the British Empire and promote British civilization for the international society as a tool of propaganda. However, such various characteristics of British film were ignored in the 1980s and the economic freedom was used as almost only perspective to evaluate film and film industry, which resulted in the shrink of the governmental support for the British film. I am going to identify the transformation of the expected role of British films by the discourse analysis of historical documents published by the British government and parliament and discussion in the Parliament recorded in the Hansard.

Keywords: Film policy, British film, Economy of film industry, Neoliberalism

Making cultural heritage of the EU through the European Heritage Label

Tuuli Lähdesmäki & Katja Mäkinen, Jyväskylän yliopisto
(tuuli.lahdesmaki@jyu.fi, katja.a.p.makinen@jyu.fi)

The idea of a European cultural heritage has been discussed in the political discourses of the European Union and its predecessors for decades. Cultural heritage has been in the core of EU's cultural policy since its inception, and several initiatives have been launched to make the idea more concrete. This paper focuses on the making of a European cultural heritage in the most recent EU heritage initiative, European Heritage Label. The idea of a common European cultural heritage is extremely problematic as narrations of history and cultural memories differ greatly and global cultural flows and movement of people within and across borders are further increasing the inner pluralism of the continent. Nevertheless, through the European Heritage Label, European cultural heritage is pinpointed to selected sites. The paper therefore explores policy documents concerning the European Heritage Label to find out what meanings are given to cultural heritage and how its "European significance" is justified. A further aim is to examine the representations of Europe that are produced through the notion of cultural heritage in the policy discourses on European Heritage Label. The paper takes a conceptual approach to cultural heritage and its uses in the cultural policy of the European Union. The focus is on concepts, discourse and rhetoric used in the policy documents related to the European Heritage Label.

Keywords: cultural heritage, concepts, European Union, European Heritage Label

Kulttuuripolitiikan neljäs linja? (A new shift in Finnish cultural policy?)

Olli Jakonen & Jutta Virolainen, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissektori Cupore
(olli.jakonen@cupore.fi, jutta.virolainen@cupore.fi)

Esitelmämme pyrkimyksenä on herättää keskustelua (kansallisen) kulttuuripolitiikan kehityksestä ja sen mahdollisesta murroksesta. Näkökulmanamme on kulttuuripolitiikan linjojen tutkimus, jossa huomiota kiinnitetään etenkin valtion hallintatapojen rooliin ja niissä tapahtuviin muutoksiin sekä siihen, miten hallintatavoilla tuotetaan ja muovataan kulttuurisisältöjä tai esimerkiksi käsityksiä hyvästä kansalaisuudesta (esim. Sokka 2014; Lehtonen ym. 2014; Lehtonen & Koivunen 2011).

Kysymme, missä määrin kulttuuripolitiikan kehityksessä on tapahtunut muutoksia ja onko kulttuuripolitiikassa hahmotettavissa uusi, neljäs linja. Aiheemme kytkeytyy siten keskeisesti päivien teemaan kulttuuripolitiikan poliittisuudesta.

1990-luku merkitsi Suomen kulttuuripolitiikassa murrosta uuteen vaiheeseen. Kansakunnan rakentamisen (1) ja hyvinvointivaltiollisen linjan (2) jälkeinen kulttuuripolitiikan kolmas linja sijoittuu poliittisen hallinnan muutokseen, jossa hyvinvointivaltion paradigman ideat vaihtuivat taloudellista kilpailukykyä painottavaan kilpailuvaltion paradigmaan (ks. Kangas 1999; Skot-Hansen 1999). Kilpailuvaltio muutti talous- ja yhteiskuntapolitiikan ideologiaa, instituutioita sekä poliittisten prosessien rationaliteettia (esim. Sorsa 2014).

Tanskalaista kulttuuripolitiikan kehitystä analysoinut Anne Scott Sørensen (2014) on hahmottanut uuden kulttuuripolitiikan kehityksen kauden, jonka hän ajoittaa alkaneeksi 2000-luvun puolivälissä. Hänen mukaansa kulttuuripolitiikassa demokratia yhdistyy (uusliberalistisiin) sosiaalisen vaikuttavuuden (*social impact*) ja lisäarvon (*added value*) käsitteisiin. Niihin sisältyy kulttuurin taloudellisen välineellistämisen kaiku, mutta tällä kaudella niitä käytetään pikemminkin osana sosiaalisiin kysymyksiin keskittyvää retoriikkaa. Sørensen pohtiikin, missä määrin on kyse kilpailuvaltion yhä hienovaraisemmista hallintatavoista tai toisaalta uudenlaisten demokraattisten mahdollisuuksien avautumisesta. Kontrastina Sørensenin ajatuksille esimerkiksi Kangas ja Pirnes (2015) ovat Suomen kulttuuripolitiikkaa analysoidessaan todenneet kolmannen linjan jatkuvan yhä ja kehitysvaiheen pääpiirteiden kestävän.

Otamme lähtökohdaksemme suomalaisen kulttuuripolitiikan kolmannen linjan erityispiirteet ja peilaamme niitä Sørensenin esittämiin huomioihin. Mitä evidenssiä on mahdollisen neljännen linjan tueksi mahdollista löytää ja mitkä käsitteet kuvaavat sitä? Miten esimerkiksi kilpailukykyvaltiollisen kauden tuottama ideaali ”innovatiivisesta yrittäjähmisestä” voi nykypäivänä? Entä minkälaista kehityskulkua kulttuurisen osallistumisen ja hyvinvointivaikutuksien korostuminen kulttuuripolitiikan tavoitteena ilmentävät?

Tarkoituksemme on jatkossa laajentaa ja syventää kysymyksenasettelua tutkimusartikkeliksi hyödyntäen keskeisimmistä kulttuuripoliittisista dokumenteista koottua aineistoa. Tavoitteenamme on myös pohtia kulttuuripolitiikan pitkien linjojen tutkimuksellista relevanssia.

Avainsanat: kulttuuripolitiikan kehitys, kulttuuripolitiikan linjat, kilpailuvaltio, kansalainen

Työryhmä 3: Kulttuuripoliitiikan järjestelmätarkasteluja

Ryhmän pj. Heidi Elmgren (heidi.elmgren@jyu.fi)

Tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuden arviointi: suuntaviivoja ja kehitystyötä

Tiina Kautio, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cupor (tiina.kautio@minedu.fi)

Tekijänoikeusjärjestelmän kehittämisen tueksi tarvitaan luotettavaa ja objektiivisesti kerättyä tietopohjaa. Kun poliittiset päätökset perustuvat laajaan ymmärrykseen tekijänoikeusjärjestelmän toimivuudesta sekä siitä ympäristöstä, jossa järjestelmä toimii, voidaan saavuttaa entistä tehokkaampia ja johdonmukaisempia ratkaisuja.

Cuporessa toteutettiin vuosina 2009-2016 hanke, jossa muodostettiin suuntaviivoja kansallisten tekijänoikeusjärjestelmien toimivuuden arviointiin. Hankkeessa syntyi kaksi arviointimenetelmää kuvaavaa käsikirjaa sekä 37 hankkeen pilottivaiheen tuloksia esittelevää pilottitutkimusraporttia. Kehitetyn arviointikehikon avulla voidaan muodostaa laaja kuvaus kansallisesta tekijänoikeusjärjestelmästä ja toisaalta toteuttaa myös yksityiskohtaisia arviointeja, jotka keskittyvät järjestelmän yksittäisiin osa-alueisiin. Osaksi arviointikehikkoa on määritetty kattava joukko menetelmiä, jotka soveltuvat järjestelmän toimivuuden arvioimiseen ja tehokkuuden seuraamiseen eri intressiryhmien näkökulmista. Tavoitteena on edistää erityisten kehitysalueiden tunnistamista ja vaihtoehtoisten ratkaisujen identifioimista. Kehikon päätarkoitus on toimia ohjeistuksena kattavan, poliittista päätöksentekoa ja tekijänoikeusjärjestelmän kehittämistoimien suunnittelua palvelevan tiedon tuottamiseen.

Arviointikehikon rakenne on modulaarinen: sen avulla voidaan toteuttaa kattava analyysi järjestelmästä kokonaisuutena, mutta toisaalta on mahdollista keskittyä tarkastelemaan järjestelmän yksittäisiä osa-alueita, kuten oikeuksien hallintaa tai lain täytäntöönpanoa. Tutkimuksen tavoitteista riippuen voidaan myös keskittyä tarkastelemaan esimerkiksi yksittäistä toimialaa, kuten kirja-alaa tai musiikkialaa.

Esitys tarjoaa yleiskuvauksen tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuden arviointihankkeen työprosessista ja keskeisistä tuloksista. Lisäksi käsitellään objektiivisen tiedontuotannon tarvetta arvioitaessa tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta ja kehitettäessä tekijänoikeusjärjestelmää entistä läpinäkyvämmäksi, johdonmukaisemmaksi ja tehokkaammaksi.

Avainsanat: tekijänoikeus, tekijänoikeusjärjestelmä, arviointimenetelmät

Assessing the compliance of the copyright system to good governance principles

Nathalie Lefever, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cupore
(nathalie.lefever@cupore.fi)

The project on assessing the operation of national copyright systems conducted in Cupore between 2009 and 2016 produced a methodology framework consisting in a set of indicators designed to monitor the functioning of a national copyright system from different points of view. Some of these indicators can further be used for evaluating a copyright system's compliance to generally recognized good governance principles. This presentation introduces a proposition for a method for

assessing the compliance of the copyright system to good governance principles. The purpose is to select good governance principles that particularly apply to the copyright system based on definitions from international organizations, and then use key indicators identified in the methodology framework to verify the compliance of the system to these principles.

The assessment is to be done separately concerning the different categories of institutional actors responsible for copyright policies and their application. At a first level, the main actors are government agencies and legislators in their actions for drafting copyright policies and implementing them through laws, regulations and other measures, as well as public actors in charge of copyright enforcement. Private bodies whose activities are crucial for the functioning of the copyright system, such as collective management organizations and other copyright organizations, constitute a second level of institutional actors to be assessed.

The presentation introduces the ongoing process to design a set of methodological tools suitable to verify that the copyright system and the main actors influencing its functioning comply to principles ensuring that the processes by which decisions are made and implemented are as fair and efficient as possible.

Keywords: copyright, copyright system, research methods, good governance

Taiteen perusopetuksen tila ja kehittämistarpeet Helsingissä

Petteri Räisänen, Helsingin kulttuurikeskus (petteri.j.raisanen@hel.fi)

Helsingin kulttuurikeskus julkaisi vuonna 2016 taiteen perusopetuksen tilaa ja sen tulevien vuosien kehittämistarpeita kartoittavan selvityksen (Vismanen, Räisänen & Sariola 2016). Selvityksen yhtenä tavoitteena oli tuottaa paikkatietomenetelmin kaupunkitasoista tietoa taiteen perusopetukseen osallistumisesta, siihen vaikuttavista tekijöistä sekä rahoituksen alueellisesta jakautumisesta. Selvityksessä ilmeni, että taiteen perusopetukseen osallistumisessa on suuria alueellisia eroja Helsingissä.

Eniten taiteen perusopetuksen oppilaiksi hakeudutaan kaupunginosista, joissa opetusta on tarjolla runsaasti, tai joista opetus on helposti saavutettavissa julkisella liikenteellä. Myös asuinalueen sosiodemografisilla tekijöillä havaittiin olevan vaikutusta taiteen perusopetuksen oppilaaksi hakeutumiseen. Oppilasmäärät jäivät reilusti kaupungin keskiarvon alapuolelle niissä kaupunginosissa, joissa asuu muuta kaupunkia enemmän pienituloisia lapsiperheitä, vieraskielisiä 0-19-vuotiaita sekä vähemmän korkeasti koulutettua väestöä. Lisäksi selvitys nosti esiin taiteen perusopetuksen resursoinnin alueelliset erot. Suurimmat taiteen perusopetuksen tukieurot kohdistuivat eteläiseen Helsinkiin ja vähiten tuetut alueet sijaitsivat Itä- ja Koillis-Helsingissä. Esitelmässäni avaan selvityksessä saatuja tuloksia sekä miten tietoa hyödynnetään Helsingin taiteen perusopetuksen tulevien vuosien kehittämistyössä.

Avainsanat: kulttuurin osallistuminen, taiteen saavutettavuus, taiteen perusopetus, paikkatieto

Työryhmä 4: Taide, yhteisö, hyvinvointi

Ryhmän pj. Kaija Kaitavuori (k.kaitavuori@gmail.com)

Onko yhteisötaiteilija hybridi?

Sari Karttunen, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö Cupore (sari.karttunen@cupore.fi)

Esitelmäni käsittelee yhteisötaiteilijoiden roolia ja yhteisötaiteen käyttöä yhteiskunnassa. Teen haastattelututkimusta osana Taideyliopiston koordinoimaa ArtsEqual-hanketta. Kartoitan yhteisötaiteilijoiden koulutus- ja urapolkua, tehtäväkenttää ja ammatti-identiteettiä. Yhteisötaide on kasvava ala, ja sen julkinen rahoitus on lisääntymässä. Esitelmässä pohdin mm. sitä, ilmentävätkö yhteisötaiteilijat taiteilijan ”hybridisoitumista” (Pascal Gielen, Hans Abbing jne.) vai onko pikemmin kysymys taiteen sosiaalisesta käänteestä. Oletukseni on, että yhteisötaiteen kenttä on laaja ja että sieltä löytyy useita erilaisia painotuksia ulottuen radikaaleista kaupunkiaktioista sovitteluvaan hoivataiteeseen. Hybridisyyden käsite istuu vaihtelevassa määrin näihin eri variaatioihin. Äärilaitojakin silti yhdistää irtiotto autonomisesta taidekäsitteestä ja yksilöneromyytistä.

Avainsanat: yhteisötaide, taiteilija, taidetyö, rooli, hybridisyys

Osallisuus kulttuuriin ja taiteisiin – analyysi osallisuuden rakentumisesta laitospäristössä

Marjukka Colliander, Tampereen yliopisto (marjukka.colliander@uta.fi)

Keskustelu kulttuurin saavutettavuudesta ja osallisuudesta on yhä nousujohteinen. Osallisuutta kulttuuriin ja taiteisiin pyritään lisäämään laitoksissa asuvien ihmisten elämässä monipuolistamalla kulttuuritarjontaa ja mahdollisuuksia osallistua. Tämä näyttäytyy käytännössä muun muassa laitoksiin muualta tuotuna kulttuuripalveluina, hankkeina, projekteina ja luotsitoimintana.

Tässä esitelmässä pohdin miten osallisuus kulttuuriin ja taiteisiin rakentuu taide- ja hoivainstituution kohtaamisissa. Kun laitokseen tuodaan tai tuotetaan taidetta, tilanteessa kohtaavat institutionaaliset käytännöt, erilaiset ihmiset, roolit ja rahoituspolitiikat. Käytännössä kulttuuriprojektin toteutus laitospäristössä on siten kompleksinen tapahtumien ketju, jossa eri toimijat ratkaisevat kulloisenkin toimintatapsansa eri lähtökohdista käsin. Tarkastelen näissä kohtaamisissa mukana olevia tekijöitä aineiston kautta, joka koostuu useassa eri laitoksessa tehdyistä henkilökunta- ja asiakashaastatteluista sekä kahden kulttuuriprojektin havainnoinnista. Toisessa projektissa vietiin etäkonsertteja vankilaan, ikäihmisten hoitolaitokseen ja mielenterveysyksikköön. Toinen projekti puolestaan oli ikääntyneille miehille tarkoitettu kokkikerho.

Esitelmä perustuu väitöskirjatyöhöni, jossa tarkastelen osallisuutta diskurssina ja käytäntöinä 2010-luvun kulttuuripalveluissa. Tutkimuksessa kysyn muun muassa, lisääkö kulttuurin saavutettavuuden parantaminen ja kulttuurin tuominen laitoksiin osallisuutta. Tutkimuksen lähtökohtana on ajatus siitä, että puhe osallisuudesta on ideologinen lähtökohta, jossa erilaiset puhuvat ja käytäntö eivät aina kohtaa. Tutkimuksessa avaan ikkunan laitospäristöön, ja tarkastelen osallisuutta ruohonjuuritasolla.

Tutkimuksen menetelmänä olen käyttänyt neksusanalyysia, jonka tarkastelun keskiössä on aina toiminta. Kyseessä on etnografiaa ja toiminnan tutkimusta yhdistävä menetelmä, jonka avulla voidaan tarkastella sosiaalista vuorovaikutusta persoonien -, organisaatioiden -, ja instituutioiden tasoilla. Tarkasteltavassa toiminnassa leikkaavat neksusanalyysin kolme keskeistä näkökulmaa; toimijahistoriat, paikan diskurssit sekä vuorovaikutusjärjestys. (Scollon & Scollon, 2004.) Toiminnan tarkastelu näistä kolmesta näkökulmasta lisää ymmärrystä osallisuuden käytännöllisestä ulottuvuudesta.

Avainsanat: Osallisuus, kulttuuri, hoivainstituutio

Taide edistää hyvinvointia – mutta millainen taide edistää ja millaista hyvinvointia?

Katri Leppisaari, Jyväskylän yliopisto (katri.j.leppisaari@gmail.com)

Taiteen hyvinvointivaikutuksista keskusteltaessa rinnakkain puhutaan toisaalta taiteesta ja toisaalta kulttuurista sen laajassa merkityksessä. Taiteen soveltaminen palveluyksiköissä on monimuotoista: Toisaalta voi olla kyse hoitohenkilökunnan soveltamista taidepohjaisista menetelmistä – toisaalta ammattitaiteilijan toteuttamasta projektista, joka edellyttää pitkäjäksoista oleskelua yksikössä.

Esitelmässäni avaan hyvinvoinnin ja taiteen käsitteitä palveluyksikköympäristössä. Katsaus pohjautuu taustatutkimukseen, jota olen tehnyt osana väitöskirjasuunnitelmaani. Suunnitelmaa varten olen perehtynyt Suomessa 2000- ja 2010- luvuilla julkaistuihin ikääntyneille suunnattuun taidetoimintaan keskittyneihin hankeraportteihin ja tutkimuksiin.

Väitöskirjassani tarkastelen palveluyksiköissä asuville ikääntyneille suunnatun taidetoiminnan valinnan perusteita ja siihen liittyvää vallankäyttöä. Kulttuuripolitiikan ja filosofian välimaastoon sijoittuva tutkimus on tapaustutkimus, jossa tulen tarkastelemaan taidetoimintaa viidessä suomalaisessa palveluyksikössä. Tavoitteeni on tutkimuksessa selvittää, mitä ominaisuuksia hyvinvointitarkoituksessa toteutettavaan taiteeseen liitetään ja millaisin perustein sekä kenellä on tässä määrittelyssä valtaa. Tutkimuksen tavoite on lisäksi selkeyttää taide- ja hyvinvointikeskustelussa esiintyvää termistöä.

Avainsanat: taide ja hyvinvointi, soveltava taide, yhteisötaide, taidepohjaiset menetelmät

Ratkaisuja etsimässä kriittisiin pisteisiin

Päivimaria Seppänen, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom (paivimaria.seppanen@socom.fi)

Taiteilijoiden työskentely sosiaali- ja terveystaloudissa on muutoksessa. Palveluja karsitaan, jotain on tarpeen tuottaa tilalle. Taidetyöpajatoiminta on hyväksi havaittu osallistava ja kuntouttava menetelmä. Taiteen prosenttiperiaatetta ollaan laajentamassa toiminnalliseen taiteeseen sosiaali- ja terveystaloudissa. Aikaisemmasta apurahapainotteisesta työskentelystä ollaan siirtymässä ostopalveluina tai palkattuina työntekijöinä tapahtuvaan työskentelyyn.

Tässä puheenvuorossa ja Kulttuuripolku senioreille-hankkeessa etsimme taiteilijan paikkaa sosiaali- ja terveystaloudissa silloin, kun palvelu tuotetaan ostopalveluna. Teemat ovat nousseet esille, kun taiteilijoita on työllistetty sosiaali- ja terveystaloudiin.

Mitä se tarkoittaa, kun taiteilija tulee osaksi kuntoutuskeskuksen työyhteisöä? Henkilötyövuosia pyritään karsimaan, joten taiteilija ei voi työskennellä työsuhteessa. Millaiset valmiudet taiteilijoilla on tuottaa ostopalvelua eli tehdä tarjous julkisten hankintojen kilpailutukseen? Työskentely ikäihmisten päivätoiminnassa taideohjaajana edellyttää HILMA-kilpailutuksen läpi käymistä. Ollakseen kelpoinen jättämään tarjouksen sosiaalihuoltopalveluna annettavan taidepalvelun tuottajaksi, on taiteilijan oltava rekisteröitynyt AVI:n sosiaalipalvelujen tuottajien rekisteriin. Sinne päästäkseen yrityksessä on oltava sosiaali- tai terveystyöpalvelujen koulutuksen omaava henkilö. Rekisteröity yritys saa vapautuksen arvonlisäverovelvollisuudesta niistä palveluista, joita se tuottaa sosiaalihuollon tukipalveluina, kun se tuottaa palvelua sosiaalihuollon tukipalveluna. Silloin, kun kyse muusta, kuin sosiaalihuollon tukipalveluna tuotettavasta palvelusta, työpajojen myynti on arvonlisäveron alaista. Arvonlisäverotuksessa on useita eri verokantoja tuotteesta riippuen. Esimerkiksi tanssin opetuksen alv on 10%, mutta teatteri-ilmaisutyöpajan 24%. Teatteriesitysten myyminen on verotonta.

Kun taiteilija on saanut kevyessä, kansallisen kynnysarvon alittavassa hankinnassa myytyä palvelunsa ikäihmisten päivätoimintaan ja on ensimmäistä kertaa lähdössä tuottamaan työpajoja. Hänellä ei ole yritystä, koska toimeentulo yrittäjänä on epävarmaa, yrittäjällä ei ole oikeutta työttömyysturvaetuksiin. Aikaisemmin saattoi toimia ns. kevytyrittäjänä ja laskuttaa palvelunsa laskutusosuuskunnan kautta. Yrittäjän eläkelain 3 §:n mukaan yrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta työsuhteessa. Eli taiteilijalla ei sittenkään ole oikeutta työttömyysturvaetuuteen.

Uudessa sote-laissa valinnanvapaus lisääntyy. Palveluja tuotetaan maakunnallisiin rakenteisiin. Yksittäisen taiteilijan pääseminen palvelun tuottajaksi maakunnallisissa rakenteissa voi olla haastavaa. Edellä kuvatun polun pohjalta käynnistämme keskustelua: Miten taiteilijan kannattaa toimia, jotta saa elantonsa sosiaali- ja terveystyöpalveluissa?

Avainsanat: taiteilija, sote, työllistyminen

Työryhmä 5: Teoreettisia näkökulmia kulttuuripolitiikkaan

Työryhmän puheenjohtaja: Miikka Pyykkönen (miikka.pyykkonen@jyu.fi)

Yhteinen hyvä

Risto Eräsaari, Helsingin yliopisto (risto.erasaari@helsinki.fi)

Jos ongelmana on järjestyksen ongelma, kaikki tietävät, että kaikki tietävät, että kaikki tietävät jne. ratkaisun edellyttävän erityistä yhteistyötä, yhteistä tietoa, vanhoista periaatteista luopumista, tukea toisten eleistä, luottamusta, tieteen ja vallan yhdistämistä ynnä muuta saatavuusheuristiikkaa. Kriisin keskellä kaikki leikataan politiikaksi (Schmitt) ja sodan surkeudessa siitä tulee kohtalokkaasti pinnallisuuden symboli (Marc Bloch), mutta ordinaarisen maailman odotuksissa politiikalle yhä uudestaan ja uudestaan etsitään yhteistä hyvää, universalismia, suuria yleisiä, julkista, ”meitä” jne. täsmäntäviä poliittisia sanoja. Erityinen paino yhteisellä hyvällä on yhteismitattomuuden konstitutiivisen (toiminnan) muotojen ja regulatiivisten (arvot, normit, motiivit) periaatteiden yhteensovittamisen toteuttamisessa. Demokraattisesti päätetty yhteinen hyvä (muoto) on eri asia kuin demokraattisesti toteutettu yhteinen hyvä (sisältö). Esimerkiksi sopivat kulttuurin ja tieteen tukemisessa käytetyt julkiset (raha-automaattiyhdistys) ja

puolijulkiset (kulttuurirahasti) päämäärät, hyvinvointivaltion monikollistuneet yhteiset hyvät, epävarmuuden ja sattumanvaraisuuden lisääntymisen heijastuminen yhteisen hyvän määrittämiseen (gamification), kiistat tuotannon infrastruktuurien yleisistä ehdoista ja universaaleista ja/tai partikulaarisista premisseistä sekä yhteisen hyvän asemasta kaikkia tai joitakin koskevan yhteisen pahan eliminoinnissa. Pohdin erityisesti näkymättömissä tapahtuvaa yhteisen hyvän määrittämistä oli sitten kysymys uskonnon ja kulttuurin alalla yksilöllistymisen aiheuttamasta ”kollektiivisingulaarisuudesta”, arvomonististen taustaoletusten aiheuttamasta ”rajoituksista talousteknisten käsitteiden” käytölle talouden tai sitä läheisesti muistuttavan toiminnan ulkopuolella tai voluntaristisen yksilöideologian vaikutuksesta ”moraalisen yhteishyvän velvollisuuksien” järjestelmään.

Avainsanat: Yhteinen hyvä, taustaoletukset ja premisit, kollektiivisingulaarit, tekniikat ja velvollisuudet.

Gentrifikaation kulttuuripolitiikka ja kulttuuripolitiikan gentrifikaatio

Aleksi Lohtaja, Jyväskylän yliopisto (aleksi.o.lohtaja@student.jyu.fi)

Gentrifikaatio on eräs ajankohtaisimmista kaupunkitilan käytön kulttuuripoliittisista kysymyksistä. Sosiologi Ruth Glassin vuoden 1964 klassisen määritelmän mukaisesti gentrifikaatiolla viitataan tietyn asuinalueen väestöpohjan sosio-ekonomiseen muutokseen työväenluokkaisesta keskiluokkaiseksi. Populaarissa gentrifikaation kuvauksessa esiintyy myös ajatus luovasta luokasta, erityisesti taiteilijoista tämän muutoksen välittäjinä. Taiteilijat toimivat eräänlaisina gentrifikaation pioneereina, omaksuen työväenluokkaiseen asuinalueeseen liitettyjä elementtejä omaan elämäntapaansa, joista kiinnostuu nopeasti myös laajempi keskiluokkainen väestönryhmä.

Myöhemmin tämä pioneerimyytti, joka esittää gentrifikaation eräänlaisena lineaarisesti kehittyvänä liikkeenä, on kuitenkin osoitettu melko yksinkertaistavaksi tulkinnaksi. Uudisasuttamisen pioneerimetaphoran sijaan gentrifikaatiota on lähestytty myös ”uuden kolonialismin” näkökulmasta (Atkinson & Bridge 2005). Kolonialistista metaforaa seuraten gentrifikaatiossa ei ole kyse luonnollisesta liikkeestä vaan erilaisten valateknologioiden sommitelmasta, joiden kautta gentrifikaatiota tuotetaan aktiivisesti. Kolonialismin tavoin myös gentrifikaation osalta siihen liittyvällä tutkimuksella, asiantuntijanäkökulmilla sekä käsitteellisillä valinnoilla on keskeinen rooli gentrifikaation tuottamisessa ja oikeuttamisessa.

Kulttuuripolitiikan kannalta tämä tarkoittaa sitä, että gentrifikaatio ei pelkästään jäsenny kulttuuripoliittisten aihealueiden, kuten kaupunkikulttuurin kautta, vaan että kulttuuripolitiikka ja sen tutkimus voivat myös itsessään gentrifioitua, ja käyttää gentrifikaatiosta urbaanin uudistumisen, kaupunkikulttuurin ja luovan kaupunkikehittämisen kaltaisia neutraaleja käsitteitä. Kriittistä gentrifikaatiotutkimusta edustavan Tom Slaterin mukaan nämä tutkimukselliset valinnat pyrkivät häivyttämään empiirisesti sen melko helposti todennettavan asian, että gentrifikaatiossa on kyse ennen kaikkea kaupunkitilan luokkaperusteisesta haltuunotosta. Gentrifikaation tutkimuksen uudistamiseksi Slater on tarjonnut luokkaorientoitunutta tutkimusta siitä, minkälaisia luokitteluja gentrifikaation eufemistinen tutkimus ja sen käsitteet sisältävät. Slaterin analyysi muistuttaa monia ns. kulttuurisen luokkatutkimuksen teoreetikoita (esim. Beverley Skeggs ja Angela McRobbie), jotka ovat osoittaneet, kuinka luokkatutkimus on tullut uudella tavalla ajankohtaiseksi kulttuurillisten merkitysten näkökulmasta 2000-luvun alkupuoliskolla, jota on leimannut esimerkiksi luovan kulttuurityön prekarisaatio.

Mitä tämä tarkoittaa kulttuuripoliittisen tutkimuksen kannalta? Mitä gentrifikaation kriittinen tutkimus kulttuurisen luokan näkökulmasta voi antaa kulttuuripolitiikan teorialle? Esitän, että kulttuuripolitiikan poliittisuuden kannalta juuri gentrifikaatio on keskeinen aihealue, jonka tutkimiseen kulttuurinen luokka-analyysi tarjoaa keskeisen teoreettisen viitekehyksen.

Avainsanat: gentrifikaatio, luova kaupunki, kulttuurinen luokka, kulttuuripoliittisen tutkimuksen poliittisuus

Immateriaalisen taidetyön paradoksit

Taneli Viitahuhta, Jyväskylän yliopisto (taneli.viitahuhta@gmail.com)

Nicolas Bourriaudin relationaalinen estetiikka siirsi 2000-luvun alussa nykytaiteen keskustelun painopisteen taideobjektista prosesseihin. Bourriaud näkee yhteyden sodanjälkeisten (post-)avantgardeliikkeiden, eritoten 1960-luvun minimalismin, pop- ja käsitetaiteen sekä teollisen tuotannon muotojen ja materiaalien sekä vastaavasti vuosituhaten vaihteen taiteen ja netin, digitalisaation ja kulttuurin immaterialisoitumisen välillä.

Teoreettinen avaus voidaan purkaa kolmeksi väitteeksi:

- 1) nykytaiteessa ei ole kyse esineiden valmistamisesta, vaan sosiaalisuuden ja suhteiden tuottamisesta,
- 2) näitä taideteosten paikalle syntyviä suhteita ja tapahtumia ei määritä uutuus, vaan kierrättäminen ja jo olemassaolevien kulttuuristen merkitysten muokkaaminen,
- 3) ja edelleen, tekijän ja vastaanottajan välinen ero hämärtyy tai katoaa (prosumer-diskurssi).

Post-fordistinen diskurssi on pääsääntöisesti affirmoinut nämä väitteet. Immateriaalisen tuotannon teorit katsovat taidetta pitkälti deleuze&guattarilaisittain subjektiivisuuden muotojen keksimisen praxiksena. Näkemyksen mukaan aikalaistaide työstää, testaa ja levittää näitä teknologisesti välittyneitä havainnon ja kokemuksen muotoja ja tapoja (Negri&Hardt, Virno, Marazzi). Yhteisten (commons) samastaminen immateriaalisuuteen joko IT-teknologian ja metropolin kulttuuritekniikan infrastruktuurin mielessä (Negri&Hardt) tai affektiivisuuden, kielen ja mimeettisyyden mielessä (Virno) peittää kuitenkin näkyvistä taiteen tekniikoiden mikrohistorioiden jatkumon yli digitalisaation ja tietoverkon merkkiaan katkoksen. Avantgardesta postavantgardeen ja nykytaiteeseen taidetyön historiaa voidaan lähestyä myös jatkumon näkökulmasta. Avaan kaksi kriittistä näkökulmaa.

- 1) On syytä huomioida Leopoldina Fortunatin alkuperäinen "immateriaalisen työn" käsite. Tämä työ tarkoitti Fortunatille 1970-luvulla tuottavan työn takana näkymättömäksi jäävää naisten tekemää koti-, hoiva- ja affektiivista työtä. Immateriaalista tämä työ oli ainoastaan sikäli, että se ei tuottanut mitään – paitsi tuottavan subjektin, työssäkäyvän miehen. Materiaaliset kamppailut ja eri töiden välinen epätasa-arvo taiteen kentällä eivät ole internetin ja digitalisaation myötä kadonneet.
- 2) Theodor Adornon kritiikki Walter Benjaminin kuuluisaa Taideteos teknisen uusintamisen aikakaudella-esseettä kohtaan. Adornon autonomisen taideteoksen dialektinen puolustus nousee nykytilanteessa esiin avauksena, joka kutsuu siirtämään huomion makrotason teknologisista murroksista mikrotasolle, taidetyön tekniikkaan ja muodon materiaaliseen historiaan.

Avainsanat: nykytaide, relationaalinen estetiikka, immateriaalinen (taide)työ, post-fordismi

Mitä annettavaa kulttuurisella luokkateorialla on taiteilijatutkimukselle?

Taija Roiha, Jyväskylän yliopisto/Taiteen edistämiskeskus (taija.t.roiha@student.jyu.fi)

Taide – erityisesti korkeakulttuuri – on usein ymmärretty keski- ja yläluokkien etuoikeudeksi. Taiteellinen maku vaihtelee ja yksi sen keskeisistä määrittäjistä on yhteiskuntaluokka. Taidetta tekevät taiteilijat ovat sen sijaan vaikeammin määriteltävissä perinteisellä luokkajaolla, sillä taiteilijan hahmossa kulttuurinen keskiluokkaisuus ja korkea kulttuuripääoma yhdistyvät usein matalaan taloudelliseen pääomaan.

Niin sanotussa uudessa luokkatutkimuksessa on painotettu bourdieulaisesta ajattelusta ammentaen yhteiskuntaluokan kulttuurista ja sosiaalista tuottamista pelkän luokan taloudellisen määräytyvyyden sijaan (esim. Skeggs, Savage). Tämä näkökulma lähestyy luokkaa liikkuvana, elettynä ja jatkuvasti muovautuvana. Lähestymistapa tekee näkyväksi luokkaan ja sen määrittelyyn liittyvät moraaliset arvonannon mekanismit. Esimerkiksi joustavuus ja liikkuvuus näyttävät uuden luokkaparadigman tavoiteltavina hyveinä, jotka määrittävät edistyksellistä keskiluokkaa. Työväenluokan osaksi jää koodautua paikalleen jähmettyneeksi, taantumukseksi joukoksi. (Skeggs.)

Taiteellisen työn prekarisoitumisen ja taiteen välinearvoistumisen myötä on kiinnitetty paljon huomiota taiteen autonomian kaventumiseen sekä taiteilijasubjektin muutoksiin. Vastauksia on haettu erityisesti kysymyksiin siitä, millaista taiteilijuutta vallitseva taloudellinen ja yhteiskunnallinen paradigma tuottaa sekä millaista taidetta sen puitteissa voidaan tehdä. Vähemmällä huomiolla on sen sijaan jäänyt kysymys siitä, ketkä ovat niitä ihmisiä, joille halutun taiteilijasubjektin tuottaminen on ylipäättään mahdollista – ketkä taidemaailma esimerkiksi koulutusvalintojen kautta hyväksyy osakseen tuottamaan haluttuja taiteilijasubjekteja. Juuri tämän kysymyksen analysoiminen on kuitenkin olennaista mm. siitä syystä, että taiteellisten ammattien tiedetään olevan hyvin vahvasti periytyviä. Talouskuripolitiikan nimissä toteutettavien koulutusleikkausten voidaan olettaa voimistavan tätä kehitystä entisestään.

Esitelmässäni käsittelen sitä, mitä annettavaa kulttuurisella luokkateorialla on taiteellisen työn ymmärtämiselle ja tutkimukselle sekä miten sen kautta voitaisiin paremmin ymmärtää erilaisia sisäänpääsyn ja ulossulkemisen, sekä näiden kautta liikkuvuuden ja paikallaan pysymisen, mekanismeja.

Työryhmä 6: Cultural citizenship and identity

Työryhmän puheenjohtaja: Jutta Virolainen (jutta.virolainen@cupore.fi)

To Become Cultured!

Egge Kulbok-Lattik, University of Tartu (Egge.Kulbok-Lattik@ut.ee)

1) Focus on topic: Cultural Participation and Accessibility of Art

Estonian community houses were built by ordinary people (civil society) with the aim to offer space for the new type of cultural activities of choirs, plays, orchestras, libraries and the public festivities for the local communities all over the current territory of Estonia during the Tsarist empire from the

1880s onwards. These cultural hubs became pre-state cultural institutions with civilizing aims (Bildung) for Estonian communities, where the development of wider public sphere evolved in the circumstances of being under the rule of the Baltic German landlords and the restrictive tsarist state.

In general, Estonian national awakening (since the 1860s) was driven by nineteenth century economic, social and political modernization, which formed the preconditions for the emergence of Estonian civil society and cultural emancipation.

With the construction of community houses Estonians, as colonized ethnic group with lowest status in society, created not only cultural and political public, but also a new spatial model for their cultural development, that could be seen as implicit cultural policy (Ahearne 2004, 2009) of civil society. With the specific opera-theatrical room-program, with the stage, hall, buffet, library room etc (see the plan of community house and cultural practices in the appendix 2), new cultural practices became attainable for everyone (masters, servants, men, women) from the 1880s onwards. Since then, the historical research and statistics reveal constantly increasing cultural participation of Estonians, until it is possible to speak about cultural mass-participation by the first half of 20th century.

Thus, new spatial model for culture became the basis for the artistic hobbies and lifelong learning-system of informal education, which later, was regulated and developed with the politics of culture and education in the Estonian nation-state (1918-40) in the Soviet Union (1940-91), as well as in the Estonian state today (1991-2016). That system of artistic and cultural practices together with the informal education forms an essential basis of the national system of innovation (Johnson, 1992).

2) Regulation and Control of Culture

As it appeared in my dissertation, each political system creates a specific set of management and institutional tools for cultural practices and production in society, in order to legitimate of the state as structure with its apparatus and political authority. State interference in culture with its` dynamics of institutional meaning-making, shapes the selective tradition of culture and Foucauldian ‘rituals of truth’ and has an extended impact on the social order or the structure of feelings in the society. Foucault’s (2014 [1975]) concept of governmentality refers in a very general way to the administrative powers of modernity – concentrating on the disciplinary-regulatory apparatus of the state, but also on the economy and civil society – ‘each of which has its power relations, disciplinary technologies, and modes of functioning’, as McGuigan (2004, 132-133), Cohen and Arato (1999, 284-287), et al have discussed.

Cultural field is affected by the state’s cultural policy, which shapes education, memory work and cultural institutions, creates professions, provides jobs and therefore has a broad impact on the identities and life of the individuals as well as culture as the system of innovation and economy.

Keywords: Community houses, new spatial model for culture, access to the culture and life-long learning system

The Meanings of Place and Transnational Belonging in Constructing the new European Identity

Johanna Turunen, Jyväskylän yliopisto (johanna.k.turunen@jyu.fi)

This presentation will be based on the research plan of my doctoral thesis. The research is conducted as part of the EUROHERIT research project (Legitimation of European cultural heritage and the dynamics of identity politics in the EU, For more information on EUROHERIT, please visit www.jyu.fi/euroherit.)

The problematic of transnational cultural heritage has become topical in a new way in Europe with the utilization of the idea of heritage for political purposes in the EU policy. In addition to fostering the idea of a common European cultural heritage, these initiatives seek to create a sense of transnational belonging among the European citizenry. Attempting to create a joint narrative of Europeanness is not without its problems. Places and historical events can have different meanings in different contexts and discourses. In my research I will focus on one of these initiatives – the European Heritage Label. European heritage label sites represent a selected vision of Europe and its history - a vision that is guided by political and ideological agendas. However, the politics, discourses, and practices of heritage - and of transnational heritage in particular - are often intertwined with contentions over its symbolical and factual ownership, meanings, and uses. My main interest lies in top-down/bottom-up dynamics and the narrative power in the production of European cultural heritage and European identity. I will focus on how these different narratives are interpreted, what values they represent, what is the interplay between them and how these different narratives and histories are used and/or misused to create and enforce European identity politics and the narrative of European integration. The main theoretical framework for the research will come from post-colonial theory. Post-colonial research has a long tradition of deconstructing dominant narratives and representations and rendering epistemic and discursive violence and dominance visible. Through post-colonial theory we can look into the European cultural heritage processes and production of the discourse and narrative of Europeanness, and dismantle and question some of the key meanings and values embedded in constructing Europeanness.

Key words: European identity, cultural heritage, transnationalism, postcolonial studies

Cultural taste from father, mother of both: the case of Finland

Seppo Suominen, HAAGA-HELIA University of Applied Sciences
(seppo.suominen@haaga-helia.fi)

The main goal of this paper is to address the importance parents' cultural taste in explaining the cultural participation among adults in Finland. It is not known how this intergenerational transfer hypothesis is valid when the consumer is not young. Therefore we can form some research questions: Do middle-aged or older consumers inherit cultural tastes from their parents? How stable these intergenerational transfer effects are? Which form of parents' hobbies is most influential?

A constant elasticity of substitution (CES) utility function is used to describe the structure of consumer preferences. The linear demand system to be estimated using seemingly unrelated systems (SUR) method with two equations. If the intergenerational transfer hypothesis is valid, parents' interest towards movies, pop music, classical music and visual arts should have a positive impact on the demand for movies, rock or jazz music, classical music and art gallery visits, respectively.

The results indicate that intergenerational transfer hypothesis is valid. We do indeed inherit cultural habits and taste from our parents. We seem to visit similar cultural events that our parents do (did). The youngest age cohort is by far most influenced by parents' classical music interest. Visual arts

and pop music interest of the parents seem to be second and third most influential hobbies when only the youngest ages are considered. Parents' pop music and sport hobbies are the most influential sources when the cultural and sport participation of the middle-aged are studied. Mother's visual arts interest and father's sport interest are most important roots of the cultural and sport participation decisions of the oldest age cohort. In general age, gender and education are important determinants of cultural participation. The youngest who have less family constraints are more active than middle-aged and more than 55 years old are more active participants except in the cases of movies at a cinema or rock music. Theater attendance, arts gallery visits and classical music concert visits increase after 45 years age. Visiting musicals is not sensitive to education while all other cultural events are elite in terms of education. The only exception is rock music concerts in which more educated seem to visit less than the reference group – students.

Women are more active in all cultural activities studied here. Most of the intergenerational transfer effects are not stable throughout the child's age. Only mother's classical music or visual art habits seem to have a stable and positive effect on the classical music concert participation and on the art gallery visits of the child regardless of the age. However, the father's corresponding classical music or visual art habits have a positive effect on the classical music concert participation or on the art gallery visits of a child when he/she is rather young.

Keywords: Intergenerational transfer, Cultural participation, Finland, CES, Finland

Työryhmä 7: Kulttuuripolitiikan järjestelmätarkasteluja

Työryhmän puheenjohtaja: Petteri Räisänen (petteri.j.raisanen@hel.fi)

Luonnon ei-kulttuurisuus poliittisten prosessien tuottamana

Ilona Hankonen, Turun yliopisto (ilona.hankonen@eurajokinetti.fi)

Ympäristöt jaetaan hallinnollisessa kielenkäytössä luonnonympäristöihin ja kulttuuriympäristöihin. Kulttuuriympäristöiksi määrittyvät rakennetut ympäristöt ja 1800-luvun maitokarjatalouden tuottamat perinnebiotoopit. Metsät, suot ja vesistöt määrittyvät luonnonympäristöiksi. Jakoa uusintavat ympäristöpolitiikkaa ohjaavat asiakirjat, kuten valtakunnallinen kulttuuriympäristöstrategia, josta Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon johdosta jätettiin pois viittaukset luonnonympäristöihin kulttuuriympäristöinä sekä kansallinen metsästrategia, jossa metsä määrittyy raaka-aineeksi. Metsäalan hallinnossa luonnon sosiaaliset ja kulttuuriset aspektitkin nähdään resurssiluonteisina, ei niin, että luonnonympäristö itsessään olisi sosiaalinen ja kulttuurinen arvo.

Metsien käyttöön liittyvät konfliktit ovat Suomessa olleet poikkeuksellisen jyrkkiä. Konfliktit on nähty metsätalouden ja luonnonsuojelun välisinä eli luonteeltaan luonnontieteellis-taloudellisina, mutta ne olisi mahdollista nähdä myös kulttuurisina. Kulttuurin ja luonnon jyrkkä erottelu hallinnon diskursseissa on johtanut uudenlaisten konfliktien syntymiseen. Esimerkiksi Vienan reitin ja Hvitträskin ympäristön hakkuiden synnyttämässä konfliktissa kyse on luonnosta kulttuurisena ympäristönä ja vastaavia piirteitä on vahvasti ollut esillä myös Oulujärven Ärjäsaaren hakkuukonfliktissa.

Metsähallitus sai äskettäin päätökseen mittavan valtion metsäalueiden kulttuuriperintöinventoinnin. Hanke oli urauurtava, mutta edelleenkin kulttuuriperintö nähtiin aineellisiin artefakteihin sidottuna: kulttuuriperintö metsässä on yksittäinen artefakti keskellä ei-kulttuurista metsää. Luonnon ja sen kantamien merkitysten kulttuurisuutta itsessään ei ole samalla tavalla havaittu eikä tunnustettu.

Luonnossa aikaa viettävien ihmisten kokemusmaailmassa luonto on vahvasti kulttuuriympäristöä: reitit, pinnanmuodot, käyttötavat, lajisto. Luonnonsuojelualue määrittyy kulttuurisia merkityksiä kantavan lajistonsa ja itse suojeluprosessin ja siihen liittyvän historian kautta, talousmetsä nähdään erilaisten metsänhoitotapojen kerroksellisena tuotantomaisemana, jonka merkitysmaailmaan yhdistyy lukuisia metsätalouden ulkopuolisia elementtejä. Metsien ja soiden kulttuuriympäristöluonteen ja -arvojen nykyistä laaja-alaisempi tarkastelu antaisi entistä paremmat lähtökohdat luonnonvarojen käytön sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden tarkastelulle. Nykyään sosiaalisen kestävyuden tarkastelu jää pintapuoliseksi, koska luonnon kulttuurisuutta kestävyuden ydinkysymyksenä ei tunnisteta.

Avainsanat: metsäpolitiikka, kulttuuriperintö, kulttuuriympäristö

Sisällä mutta ulkona? Musiikkiopistolaisten kokemuksia musiikkiopiston sisäisistä mukaan ottamisista ja ulossulkemisista

Heidi Elmgren, Jyväskylän yliopisto (heidi.elmgren@jyu.fi)

Olen kerännyt 127 vastauksen aineiston vuosien 1995-2015 aikana suomalaisissa musiikkiopistoissa opiskelleiden nuorten ja aikuisten kokemuksista liittyen musiikkiopistossa tapahtuviin mukaan ottamisiin ja ulossulkemisiin. Aineisto kerättiin kirjoituspyynnön avulla. Aineisto koostuu esitietolomakkeen kautta kerättyistä tiedoista ja lisäksi vapaasti kirjoitetuista musiikkiopistokokemuksista. Keräsin kirjoituksia musiikkiopistoissa vuosina 1995–2015 opiskelleilta ja opiskelevalta musiikkiopistolaisilta. Nuorin vastaaja oli 12-vuotias ja vanhin 45-vuotias. Esittelen kulttuuripolitiikan tutkimuksen päivillä ensimmäistä versiota tutkimuksen pohjalta kirjoittamastani artikkelista.

Musiikkiopistolaisten kokemuksia on Suomessa tutkittu toistaiseksi eniten pro gradu -töissä sekä ammattikorkeakoulun lopputöissä. Tällaiset tutkimukset ovat olleet hyvin paikallisia. Aineistoni koostuu 127 vastauksesta entiseltä tai nykyiseltä musiikkiopisto-opiskelijalta, jotka ovat opiskelleet yhteensä lähes viidessäkymmenessä eri musiikkiopistossa ympäri Suomen. Annu Tuovila (2003) on tutkinut väitöskirjassaan 7-13-vuotiaiden lasten ja nuorten musiikkiopistokokemuksia, mutta muut Sibelius-akatemian musiikkiopistoa käsittelevät tutkimukset keskittyvät enimmäkseen muiden musiikkiopistotoimijoiden kuin opiskelijoiden kokemuksiin. Oma tutkimukseni valottaa musiikkiopistolaisten käsityksiä musiikkiopistosta oppimisympäristönä ja sosiaalisena tilana. Tämän tilan muodostavat oppilaiden keskinäiset suhteet ja oppilaan ja opettajan välinen suhde sekä myös opettajien suhteet toisiin opettajiin ja näiden oppilaisiin.

Tutkimukseni pyrkii vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: Minkälaisia mukaan ottamisen ja ulossulkemisen kokemuksia musiikkiopistokokemuksista löytyy? Millaisia syitä aineistosta löytyy musiikkiharrastuksen keskeyttämiselle tai jatkamiselle? Muodostuuko musiikkiopistoissa äänenlausumattomia hierarkioita oppilaiden välille? Tutkimustulosten pohjalta voidaan kehittää

musiikkiopistojen käytäntöjä inklusiivisempaan suuntaan ja näin voidaan mahdollisesti myös vähentää opintonsa keskeyttävien määrää.

Aineistoa analysoidaan pääasiallisesti aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmillä. Osin käytän myös narratiivisen tutkimuksen menetelmiä, sillä suuri osa nuoruudessaan musiikkiopistossa opiskelleista hahmotti kokemuksiaan eräänlaisen musiikillisen elämäntarinan muodossa, reflektiona musiikkiopiston ja musiikkiharrastuksen merkityksestä ja seurauksista laajemmin omassa elämässä. Tämä näkyi monilla esimerkiksi pyrkimyksenä integroida negatiivisetkin musiikkiopistokokemukset mielekkäällä tavalla elämänsä kokonaistarinaan.

Avainsanat: musiikkiopisto-opiskelijat, ulossulkeminen, mukaan ottaminen, kulttuuriin osallistuminen

Juoksumatkani taide- ja kulttuuripolitiikan viestijoukkueessa

Satu Olkkonen, Tampereen yliopisto (satu.m.olkkonen@gmail.com)

Taidepedagogina joudun pohtimaan usein, miten taiteen ja kulttuurin tuottamat teot nähtäisiin yhteiskunnallisesti suuremmalla kehällä niin, että ”rikkinäinen puhelin” ei kadottaisi taiteen luonnetta ja sen ydintä matkalla. Miten sanallistaa itse, mitä muuta arvokasta kuin hyvinvointia taide tuottaa yksilöille ja yhteiskunnalle? Taiteilijan työ ja taiteellisen tutkimuksen hyöty tunnistetaan heikosti myös hallitusohjelmassa. Hallituksen strategisen ohjelman (2015) tavoitteeksi on kirjattu ”tunnistaa kulttuurin hyvinvointivaikutukset aiempaa paremmin”. Entä ne muut vaikutukset?

Taiteen suuri tehtävä on yhteiskunnan vapaa tarkkailu ja vallitsevan kommentointi erilaisin luovin keinoin. Sananvapaudella on taiteessa tärkeä rooli. Tällä hankemenolla meidät taiteilijat on kuitenkin ohjattu jo hiljalleen sanomaan vain tiettyjä asioita ja toimimaan muun muassa 1.8.2016 voimaan astuneen perusopetuksen opetussuunnitelman (2014) henkeä vastaan. Epäviisas yläviistosta managerointi jatkuu, samoin kuin mustavalkoinen kritiikki: säätiöiden apuraha on vääryys, se jaetaan harvoille ja väärin perustein. Valtion apuraha on vääryys, talous ei kestä. Taiteilijan palkka on vääryys, taiteen tekeminen ei ole oikeaa työtä jne.

Kulttuuripolitiikan näkökulmasta tämä aika on luonut outoa syyllisyyttä valinnoista, joiden ajatteli kuuluvan sivistykseen. Jatkuva kyseenalaistaminen taiteellisen tutkimuksen laajuutta tuntematta estää meitä yhteiskuntana saavuttamasta sen, mitä voisimme saavuttaa. Saamme korkeintaan aikaan sen, mitä saamme; toisesta päästä putkeen työnnetään tietoa ja toisesta päästä ulos tulee hankkeita. Niillä on myös tarkoittamattomia seurauksia. Siksi näyttää, että taiteen hyöty tunnistetaan yhä heikommin, samaan tapaan kuin peruskoulun ja perustutkimuksenkin autonomia.

Peruskoulun kehittäminen, koko koulutusjärjestelmä, tieteet ja taiteet eivät kehity, ellei niitä nähdä myös kansallisina saavutuksina, joita tulee varjella. Kokonaisuuksien hahmottaminen on pitkäjännitteistä työtä, joita ei lyhytjännitteisillä hankkeilla voi korvata.

Avainsanat: alueellisuus, sosiaalinen tasa-arvo, taiteellinen tutkimus, perusopetuksen opetussuunnitelma

Työryhmä 8: Kulttuurin toimijat ja vaikutukset

Työryhmän puheenjohtaja: Sari Karttunen (sari.karttunen@cupore.fi)

Teatterin vapaa kenttä ja toimijoiden erityislaatuisuuden tunnistamisen tarve

Laura Pekkala, Tampereen yliopisto, (laura.pekkala@uta.fi)

Suomalaista julkista taide- ja kulttuuripoliittista järjestelmää on 1990-luvun alusta saakka leimannut perustuminen lainsäädäntöön ja vahvoihin instituutioihin. Järjestelmä on tuonut jatkuvuutta ja vakautta taiteen kentälle, mutta nykyjärjestelmän on myös nähty vastaavan huonosti taiteen kentän muuttuviin ja monimuotoistuviin tarpeisiin. Kulttuuripolitiikan nykytilaa on muun muassa kuvattu stagnaation käsitteellä (Saukkonen 2014) ja valtion kulttuuripolitiikan tavoitteita epäselvinä ja avustuspolitiikkaa poliittis-ideologisilta sidoksiltaan kirjavina (Karttunen 2015).

Teatterin kentällä järjestelmän kritiikki on kohdistunut erityisesti teattereiden kaksijakoiseen ja pysähtyneisyyttä luovaan rahoitusjärjestelmään: laskennallisuuteen perustuvaan valtionosuusjärjestelmään (VOS) sekä harkinnanvaraisuuteen perustuvaan valtionavustusjärjestelmään, joita kumpaakin ollaan parhaillaan uudistamassa. Rahoituksen perusteella teatterikenttä kuitenkin jakautunut kahtia VOS-teattereihin ja VOS-järjestelmän ulkopuolisiin teattereihin eli ns. vapaaseen kenttään ja rahoituspolitiikka on tuottanut tilanteen, jossa toimijat tulevat määritellyksi – ja myös määrittelevät itsensä – ensisijaisesti suhteessa VOS-järjestelmään.

Tutkivan teatterintyön keskuksella vuosina 2015–2016 toteutettavassa projektissa tutkitaan neljän valtionosuuslain ulkopuolisen vakiintuneen teatterin toimintaa, organisaatioiden kehittymistä ja kestäväen työn edellytyksiä tapaustutkimuksen keinoin. Haastatteluihin ja havainnointiin perustuva etnografinen aineisto mahdollistaa teattereiden organisatorisen toiminnan sekä toimijoiden toiminnalleen antamien jäsenysten ja merkitysten tarkastelemisen lähietäisyydeltä.

Vaikka tutkimuksen teatterit ovat toimintansa vakiinnuttaneita ja organisaatiokehityksessään pitkällä, piirtyvät niiden väliset erot selkeinä muun muassa teatterin synnyssä, toiminnan tavoitteissa, taiteellisessa profiilissa ja teatterikäsityksessä sekä asemoitumisessa toimintaympäristöön. Vapaan kentän teattereiden tunnuspiirteenä pidetty monimuotoisuus (esim. Oinaala & Ruokolainen 2013) näkyy aineistossa, vaikka mukana olevat teatterit edustavat koko vapaalla kentällä varsin samanlaisia toimijoita.

Tässä esitelmässä esittelen tutkimusprojektin alustavia tuloksia ja pohdin niitä suhteessa vallitsevaan taiteen rahoituspolitiikkaan, sekä niihin luokitteluihin ja jäsenyyksiin joilla politiikka toteutetaan. Tutkimuksen aineisto johdattelee pohtimaan taidepolitiikassa, toimijakentällä ja tutkimuksessa uusinnettuja luokitteluja, erityisesti vapaata kenttää. Miksi vapaan kentän teattereiden erityislaatuudet tulisi huomioida paremmin valtion avustuspolitiikassa? Tulisiko kulttuuripoliittiseen keskusteluun saada lisää kategorioita kuvaamaan monimuotoista teatterin vapaata kenttää? Tulisiko vapaan kentän teattereiden ja valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisille teattereille löytää uusia nimityksiä ja määritelmiä, jotka eivät pohjautuisi rahoituksesta juontuvaan kahtiajakaisuuteen, vaan kentän heterogeenisuuden tunnistamiseen myös sisältöjen ja toimijoiden tavoitteiden ja toimintatapojen tasolla?

Avainsanat: vapaa kentän ammattiteatterit, valtionosuusjärjestelmän ulkopuoliset teatterit, valtionavustus, taidepolitiikka

Työelämälähtöinen muusikkouden tunto: tulkintoja (prekaarin) ammattimuusikkouden kokemuksesta

Ilona Rimpilä, Jyväskylän yliopisto, (ilona.rimpila@gmail.com)

Italialainen filosofi Paolo Virno väittää kirjassa Väen kielioppi (2006), että kulttuuriteollisuus on "määritellyt postfordistisen työn paradigman kokonaisuudessaan" (Virno 2006, 60). Tällä hän tarkoittaa sitä, että tietyssä historiallisessa vaiheessa kulttuuriteollisuudelle tyypilliset työelämälähtöiset toimintatavat ovat muuttuneet hiljalleen kaikkialle leviäväksi perusmalleiksi, ja yleistyneet kanonisoimaan koko uutta työelämää. Käytännössä Virno viittaa esimerkiksi kaikenlaisen jähmettämisen ja sääntelyn purkamiseen sekä mm. kilpailullisen vuorovaikutuksen yleistymiseen -eli kaikkeen siihen, mitä uuden työn aikakaudella voidaan kutsua tyypilliseksi monenlaisessa yhteiskunnallisessa tuotannossa. (emt., 60-61.) Tämän väitteen, sekä muun uuden työn tutkimuksen innoittamana tarkastelen nykypäivän muusikkoutta työelämän lähtökohdasta.

Suuri osa suomalaisista muusikoista työskentelee yksityisellä sektorilla, ja vain tietyin osin osallisena valtionosuusjärjestelmällä rahoitettujen tahojen tarjoamasta työstä. Yleisimpiä työskentelymuotoja ovat erinäiset itsensätyöllistäjyyden muodot aina freelancerista yrittäjään. Nämä muusikot tarjoavat palveluaan ns. esittävän musiikin vapaalla kentällä. Vapaalla kentällä tarkoitetaan valtionosuusjärjestelmän ulkopuolelle jäävää, yleisesti ottaen täysin markkinaehtoisesti toimivaa kulttuurin kenttää, jossa mm. ammattilaisuuden kriteerit määrittyvät uudelleen. Tätä kenttää voidaan tietyssä mielessä luonnehtia myös kulttuurielämän prekariaatiksi, sillä esimerkiksi näiden muusikoiden koulutustausta ja ammattitaito ovat usein täysin verrannollisia VOS:in piirissä toimivien muusikoiden vastaaviin.

Tutkimukseni on empiirinen ja aineistona käytän syksyllä 2015 keräämäni kyselyaineistoa, johon vastasi 216 suomalaista muusikkoa. Asennoidun Virnosta inspiroituneena muusikkouteen uutena "mustana", esimerkillisenä uuden työn tekemisen tapana. Ensisijaisesti tutkin aineistostani yksilön kiinnittymistä ja kiinnittymättömyyttä ammattilaisuuden tuntuun tällaisessa vaatimustasoltaan monialaiseksi pirstoituneessa, prekaarissa taiteilija-ammattissa. Tarkastelen siis ammattilaisuuden kokemuksen tasoja, sisältöjä ja ammattilaisuuden saturaatiota. Etsin tätä kautta myös erityistä, nykyaikaista, vapaalta kentältä kumpuavaa muusikotyön käsitettä.

Kulttuuripolitiikan tutkimukseen aiheeni liittyy ennen kaikkea taiteilijan aseman, taidepolitiikan sekä taiteen ja kulttuurin rahoituksen kontekstien kautta.

Avainsanat: muusikot; muusikkous; uusi työ; prekarisaatio

Läikkeitä? – mitä ovat taiteen ja kulttuurin ”spillover effects”?

Sakarias Sokka, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö Cupore, (sakarias.sokka@cupore.fi)

Esitelmäni keskittyy ajankohtaiseen käsitteeseen Cultural Creative Spillovers (CCS): kuvaukseen käsitteen kehityksestä, siihen keskittyvän eurooppalaisen nykykeskustelun taustoista ja tarkoituksista, sekä pohdintaan tieteellisen tutkimuksen asemasta ja merkityksestä keskustelun kehittämisessä.

Spillovers on käsitteenä tunnettu monilla aloilla ja sitä on määritelty monin tavoin. Taloustieteellisessä keskustelussa sitä käytettiin jo 1960-luvulla. Suomessa eri sektoreilla on tehty ainakin 1990-luvulta alkaen monilla eri sektoreilla selvitystöitä, joissa viitataan ”spilloverseihin”. Näille selvityksille on yhteistä käsitteen epämääräisyys ja toisiinsa nähden erilaiset käännökset. Spillover on suomennettu muun muassa sanoin ”läikkyminen”, ”heijastuminen”, ”ylivuoto”, ”roiskevaikutukset”, ”yliläikkymisefekti”, ”leviämisvaikutukset” ja ”seurannaisvaikutukset”.

Esityksessäni kuvaan kuinka Cultural Creative Spillovers (CCS) on nostettu kulttuuritoimintojen vaikutuksia ja vaikuttavuutta koskevan eurooppalaisen poliittisen keskustelun agendalle ja esitän millaisin käsitelmäärityin keskustelua käydään. Esitän myös arvioni käsitteen täsmentämisen tarpeista ja joistakin keskeisistä tätä koskevista jo esitetyistä puheenvuoroista.

Avainsanat: spillover, kulttuuri, luovat alat